

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,364 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทคำถามปลายปิด (closed form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 64 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถาม ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

เท่ากับ 0.873 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี มีผลสรุป ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นตัวอย่างที่ดี มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่น กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง มีความฉลาด การเป็นผู้ใฝ่รู้ และแก้ไขปัญหาได้

1.1 ด้านการเป็นผู้ใฝ่รู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี รองลงมา คือ มีความกล้าที่จะดำเนินการกับหน้าที่ที่ท้าทายความสามารถ และมีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์เป็นปัจจุบัน ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ช่างสังเกต อยากรู้อยากเห็น

1.2 ด้านเป็นตัวอย่างที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความขยัน ซื่อสัตย์ตั้งใจทำงาน รองลงมา คือ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และมีวินัยในตัวเอง ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ เป็นบุคคลตรงต่อเวลา

1.3 ด้านกล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชักจูงหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ รองลงมา คือ เสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำของตนเอง และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและผลการดำเนินการที่ดี ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ กำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน

1.4 ด้านมีความมุ่งมั่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตั้งใจในการปรับปรุงการทำงานของตนเอง รองลงมา คือ มีการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.5 ด้านมีประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเจตคติที่ดีที่เกิดจากการประกอบอาชีพ รองลงมา คือ มีความพยายามทำให้ตนเองเจริญเติบโตไปพร้อมกับความรุ่งเรืองของงานและความก้าวหน้าของผู้ร่วมงาน และ

ผ่านการประเมินการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีผลงานทางวิชาการ/เอกสาร และตำรา

1.6 ด้านมีความรับผิดชอบสูง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ควบคุมดูแลให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ และริเริ่มหรือปรับปรุงงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น รองลงมา คือ การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า และการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ รับผิดชอบในงานทุกอย่างในโรงเรียน

1.7 ด้านแก้ไขปัญหาได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้หลักความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริง และการแก้ปัญหาตามแนวทางที่เลือกไว้ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว

1.8 ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคคลที่จะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ รองลงมา คือ สร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ การรู้จักวิเคราะห์ตนเองและปรับปรุงตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

1.9 ด้านมีความฉลาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักเหตุผล รองลงมา คือ รู้จักสืบสวนจากผลไปหาเหตุ และจากเหตุไปหาผล และเอาใจจดจ่ออยู่ตลอดเวลา ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความชัดเจนตามควรแก่กรณีมีปรีชาหยั่งรู้เหตุผล

1.10 มีบุคลิกภาพที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี รองลงมา คือ ยิ้มแย้มแจ่มใสแสดงท่าทางเป็นมิตร และมีการวางตัวเหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ความสามารถในการควบคุมความรู้สึกและการกระทำต่างๆ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

จำแนกตาม ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตาม วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นตัวอย่างที่ดี มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่น กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง มีความฉลาด การเป็นผู้ใฝ่รู้ และแก้ไขปัญหาได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กรการ ฉะนั้นจึงต้องสรรหาผู้บริหารที่มีฝีมือหรือมีความสามารถสูง เพื่อความสำเร็จในการบริหารงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังที่ไฮมัน, สก็อต, และคอนเนอร์ (Haiman, Scott, & Connor, 1985, p.442) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการทำงานและมีคุณสมบัติหลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามารถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ที่บังคับบัญชา อันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปรีชา เพ็ชรฉรรจ (2547, บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอเมือง ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยบรรเจิด อินทร์กล้า (2549, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

1.1 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านมีบุคลิกภาพที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคคลที่จะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ สร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับผู้อื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว สอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร อาวะกุล (2542, หน้า 11) ที่กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นการสร้างมิตร ทำให้การคบหาสมาคมในหน่วยงานเป็นไปด้วยความราบรื่น เหตุนี้ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพของบุคคลได้อย่างชัดเจน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางในการพัฒนา มอบหมายหน้าที่การทำงานที่เหมาะสมกับอุปนิสัยใจคอความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิทักษ์ อุทรัพย์ (2549, หน้า 66-67) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านบุคลิกภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษา จะเป็นผู้มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดียิ้มแย้มแจ่มใส แสดงท่าทางเป็นมิตร และมีการวางตัวเหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ และมีบุคลิกภาพดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของฟิดเลอร์ (Fiedler, 1987, p.8) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานของสถานศึกษา เพราะเปรียบเสมือนดวงประทีปของสถานศึกษา เป็นสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนของสถานศึกษา และเป็นจุดรวมพลังของทุกคนในสถานศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเป็นหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานเป็นส่วนรวม คุณภาพและคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีย่อมมีผลสะท้อนต่อวิธีปฏิบัติงานและผลงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมาน พงษ์จำนงค์ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีวะตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีวะ ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นตัวอย่างที่ดี กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง มีความมุ่งมั่น มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง แก้ไขปัญหาได้ และมีความฉลาด โดยภาพรวมทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความขยัน ซื่อสัตย์ตั้งใจทำงานและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง โดยชักจูงหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถมีความมุ่งมั่น โดยตั้งใจในการปรับปรุงการทำงานของตนเอง มีเจตคติที่ดีที่เกิดจากการประกอบอาชีพ มีความรับผิดชอบสูง โดยควบคุมดูแลให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ สามารถแก้ไขปัญหาได้ โดยใช้หลักความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหา และรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักเหตุผล สอดคล้องกับแนวคิดของดนัย เทียนพุฒ (2543, หน้า 179-181) ที่กล่าวว่า คนที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำที่ดีควรต้องทำงานตลอดเวลาใช้ความฉลาดทั้งหมดให้เป็นนักบริหารที่ดีที่สุด เป็นคนเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำทุกสิ่งด้วยความมั่นใจที่สุดสำหรับทุกๆ คนที่อยู่ล้อมรอบ ให้ทุกคนได้รับโอกาสที่ดีที่สุด คือความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน รู้จักวางระบบแผนงานและชี้ช่องทางให้แก่คนของเขา สร้างให้คนในองค์กรมีพลังและมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบเป็นตัวอย่างที่ล้ำค่าให้แก่คนในองค์กร สามารถประยุกต์ใช้วิธีการได้ในหลายสถานที่ และต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์มองอนาคตและกำหนดจุดยืนของตนเองได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยพจน์ ตูลาชม (2549, บทคัดย่อ) ที่ศึกษา

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการศึกษา มีความสามารถ ความชำนาญ และมีความรู้ลึกและรอบรู้รอบ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสาวภา สัมปุล (2555, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสินธร คำเหมือน (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นนักแก้ปัญหา ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีทฤษฎีอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง อายุ และวุฒิการศึกษา ในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ ลีโอนาม (2543, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชน มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสินธร คำเหมือน (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทฤษฎีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

2.2 จำแนกตามวิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเสาวภา สัมปุล (2555, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญเพ็ง พิลาล้า (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณสมบัติของผู้บริหารการศึกษา มีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จากผลการวิจัย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม ได้แก่ ด้านมีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นตัวอย่างที่ดี และมีประสบการณ์ในการทำงาน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านแก้ไขปัญหาได้ การเป็นผู้ใฝ่รู้ มีความฉลาด กล้าลงมือทำ เป็นแบบอย่าง มีความมุ่งมั่น และมีความรับผิดชอบสูง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งใจในการปรับปรุงการทำงานของตนเอง เป็นผู้ใฝ่รู้ เสริมสร้างทักษะในการเป็นผู้นำของตนเอง รู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้จักบาปบุญคุณโทษ มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน มีความรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและต่อสถานการณ์ต่างๆ และใช้หลักความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่างๆ อย่างชัดเจน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านแก้ไขปัญหาได้ การเป็นผู้ใฝ่รู้ มีความฉลาด กล้าลงมือทำเป็นแบบอย่าง มีความมุ่งมั่น และมีความรับผิดชอบสูง โดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองหรือชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้นำด้านอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากผลการวิจัยในครั้งนี้